СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 108. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 9 травня, 1934. VOL. XLII. No. 108. Jersey City, N. J., Wednesday, May 9, 1934. THREE CENTS.

КЛОПОТИ ЧЕРЕЗ ВОЄННІ ДОВГИ

РОСІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР ПРОТЕСТУЄ.

ВАШИНҐТОН. — Американський уряд збирається видати вже в найближчім часі публичну заяву про сплату воєнних довгів. Передовсім уряд порушить питання, чи держави, котрі не заплатили всієї рати, а тільки частину на знак, що признають довг (так званий „токен пеймент"), мають уважатися державами, котрі не виплачують своїх довгів.

Питання має для такої держави велике значіння, бо конґрес мабуть ухвалить резолюцію сенатора Джансона, щоби в Америці не дозволяти продавати вартісних паперів таких чужих урядів, які не сплачують своїх довгів Америці. Тому й представники чужих держав поспішилися до уряду з допитами на якому становищі стоїть їх держава.

Російський представник Трояновський і собі поспішив до департаменту стейту, де його приняв асистент секретаря стейту; перед ним Трояновський заложив протест проти правної опінії ґенерального прокуратора, на підставі котрої Росія займає становище такої держави, котра не виплачує своїх довгів. Большевицький уряд стоїть на становищі, що він не зобовязувався платити цих довгів.

ДОСТАВЛЕНО ІНСУЛА ДО АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК. — Самуела Інсула, колишнього короля підприємств, що контролювали жерела електричної сили, котрі оперували маєтками вартости коло 3 міліярдів долярів, доставлено вже на американську землю, де він має незадовго відповідати судово за фінансові операції на шкоду своїх вірителів і шеровців.

У нюйорськім порті стрінули його ґазетярі та син. Він уже не противився фотоґрафуванню та говорив свобідно з ґазетярами. Урядові сторожі всадили його потім на поїзд, що поїхав до Шікаґо.

У своїй заяві перед ґазетярами колишній міліярдер заявляв свою радість з повороту до краю та запевняв, що хоч він . поповнив похибки, то ніколи не робив нічого навмисне проти інтересу шеровців і кредиторів.

Федеральна прокураторія в Шікаґо дає до зрозуміння, що вона буде домагатися від Інсула запоруки в сумі 200,000 долярів. Прокураторія каже, що коли Інсул міг купути собі цілий корабель, щоби втікати перед американським судом, то видно він має ще багато гроша, і така запорука не є зависока.

УРЯД ЗАВОДИТЬ СИЛОЮ КОДЕКС ДЛЯ ТЕЛЄҐРАФІЧНОГО ПРОМИСЛУ.

ВАШИНҐТОН. — Адміністрація відбудови краю завела телєґрафічний кодекс, котрий має обовязувати всі телєґрафічні підприємства, не дивлячися на те, що вони на нього не хотіли згодитися.

Кодекс нормує промисл до найменших подробиць. Він має в собі не тільки постанови про заплату для робітників і години праці, але й постанови про обмеження оплат і наєм телєґрафічних ліній.

ҐОВЕРНОР РАДИТЬ ПЕРЕПЛЯНУВАТИ ВСІ МІСТА.

НЮ ЙОРК. — Лімен, ґовернор стейту Ню Йорк, говорив телефоном з Олбані до учасників бенкету, влаштованого з нагоди Краєвої Конференції Публичної Будови, та радив занятися пляном повної перебудови американських міст.

Ґовернор говорив, що нинішня централізація промислів у великих містах є шкідлива для суспільности. Промисли треба здецентралізувати, а міста перебудувати. Буде це ліпше для бизнесу й для населення, бо не стане огидних „сломз".

СЕНАТОР ВАҐНЕР КРИТИКУЄ ПРОМИСЛОВУ ПОЛІТИКУ.

ВАШИНҐТОН. — На конференції жидівської орґанізації „Злучена Синаґоґа Америки" сенатор Ваґнер критикував гостро політику промисловців у теперішню хвилю. Він говорив, що як тільки показалися перші признаки поправи загальних умов, богачі зараз утратили охоту помагати загальному добробутови. Сенатор говорив, що через кепський розділ маєтків світ ще не дійшов до того щасливого стану на землі, котрий пророкували жидівські пророки.

ПОЖАРНИКИ РАНЕНІ В ПОЖАРІ.

ПАТЕРСОН (Ню Джерзі). — По зборах членів парохії св. Бонавентури лишилася в салі в Лайсіюм ще ґрупа парохіян, щоби заграти в карти. Підчас гри хтось почув запах спаленини. Розслід показав, що дім, у якому вони грали в карти, горить, і то добре, горить. На пожарний алярм приїхали пожарники, але вони вже не вспіли дому вратувати. Дім горів з такою силою, що небезпечно було до нього підступати. Десять пожарників вийшли з пожару з ушкодженнями тіла. Один з них має зломаний хребет, а іншому падаюча цегла розбила череп. Вони можуть померти.

ПОХОРОН ПАНІ КАПІТУЛИ В ЧЕТВЕР.

Похорон пані Юлії Капітули, жінки Дмитра Капітули, головного контрольора У. Н. Союза, відбудеться в четвер, 10. травня.

ЛЕТНИЧА КАТАСТРОФА.

З летничої стації в Гюстон, Тексас, вилетіли в пятницю ввечір на лет над околицею пільот і троє пасажирів, а саме одна жінка та два мужчини. Коли літак не осів по кількох годинах лету, приятельки жінки, що летіла літаком, почали шукати в околиці літака. Над раном знайдено розбитий літак, а в ньому чотири трупи. Розслід переконав урядників, що катастрофа скоїлася тоді, як летун пробував осісти на землю. Припускають, що летун не мав досить ґазоліни.

СКАЖЕНИЙ ПЕС ПОКУСАВ 12 ДІТЕЙ.

В Радомську трапився жахливий випадок. Пес якогось Ст. Дзєхця сказився, зірвався з ланцуха і побіг на вулицю, де бавилася ціла юрба дітей. Скажений пес кинувся на них і покусав 12-ро дітей. Покусаних дітей відвезли до лічниці, а пса вбили.

15 ЛІТ ЗА ВБИВСТВО НАРЕЧЕНОЇ.

Апеляційний суд у Варшаві розглядав вдруге справу Генрика Оконка, якого присудив був окружний суд на досмертну вязницю, але оборона обстоювала, що він недоумний, і відкликалася до вищої інстанції. Оконек має за собою лячний злочин: Щоби загарбати майно своєї нареченої Ірини Кудлінської, і не женитися з нею, вбив її молотком таки в її мешканні, при чому, щоби сусіди не почули криків його жертви, заложив заздалегідь на ґрамофон плиту і пустив у лазничці воду. Будучи опісля в лічниці у Творках під обсервацією психіятрів, пробував він наложити на себе руку, але проте суд визнав його відповідальним і засудив на 15 літ тюрми, беручи під увагу неповнолітність злочинця та бездоганне досі поведення.

КРІВАВА ПОДІЯ НА СЕЛІ.

Довший уже час жили у незгоді Андрій Попович і Андрій Горош з Головишні, пов. Рудки. Горош винен був Поповичеви 1,700 зл. і такої великої суми не міг йому сплатити. Цими днями стрінув Попович Гороша на дорозі, приступив до нього і зажадав рішучо, щоб він віддав йому гроші. Коли Горош заявив, що не має готівки, Попович витягнув револьвер і стрілив до нього кілька разів та поранив його в голову, в бік і в руку. Ранений Горош кинувся тоді з ножем на Поповича й проколов його в плечі і карк. В часі бійки переходила дорогою Марія Попович, яку випадково підстрілив А. Попович у живіт. Всіх відвезено до лічниці.

НАГЛА СМЕРТЬ АДВОКАТА В СУДІ В ЛУЦЬКУ.

В салі цивільного відділу окружного суду в Луцьку підчас розправи помер нагло на удар серця адвокат Ян Вахновський з Володимира в хвилині, коли сидів і чекав черги оборони в одній справі. Прикликаний лікар ствердив смерть. Покійний мав 57 літ і був родом з Київщини.

NRA
MEMBER
U.S.
WE DO OUR PART

ЖИВА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ 19-ГО СТОЛІТТЯ.

Перед кількома днями померла в Ірляндії в місті Бейлікомон Катерина Бріклейнд, що пережила 123 роки. Її прозвали живою енциклопедією 19-століття — завдяки феноменальній памяті, в якій вона заховала усі важніші події з минулого століття. Катерина Бріклейнд родилася 1811 р. Була наочним свідком багатьох історичних подій. Дуже добре тямила відомий „голодний рік" в Ірляндії (1847). Бачила перші почтові вози. До самої смерти ненавиділа залізниці і самоходи та ніколи з них не користала. Сучасним жінкам докоряла, що еманципацією відібрали собі найбільше чару і найбільше себе цим скривдили.

ДУЖЕ ВАЖНА ІСТОРИЧНА ЗНАХІДКА.

В околиці Люблина відкопано недавно, зрештою зовсім припадково, стародавні гроші з початку XI в. Знайдено там малі срібні денарки, які не мають написів. Вони є биті з тонкої срібної бляшки з підвищеним берегом і мають лише на собі ріжні характеристичні знаки. Серед цих грошиків були також угорські монети, одна німецька і староукраїнські (руські) монети. Крім монет викопано тоді кілька срібних гривень, то є кусників чистого ллятого срібла, очеркненої ваги, які служили як більша монетарна одиниця. Знавці признали, що цей скарб є з початку XI в., а може і давніший. Цей скарб упевнює нас, що вже в X. в. Люблин існував. А стверджує він також, що туди через Люблин ішов український старинний торговельний шлях з України (Києва) до Ґерманії і взагалі на захід. В Каземирі перевозу через Вислу стерегли два замки і третій у Бохотниці (замки старо-українські, як також замок у Люблині); дальше йшов шлях на Холм, Городло, Володимир і т. д. Шельонґовський зве цю дорогу дорогою ганзеатицьких купців.

ВІРНА НАРЕЧЕНА.

Перед кількома днями шведське радіо звернулося з закликом, щоб зголосився якийсь капітан пароплаву, вроджений 1849 р. Його пошукує якась жінка, яка має тепер 80 літ і яка заручилася зі згаданим капітаном 1880 р. По заручинах капітан виїхав зі Швеції і від того часу не дав про себе ніякої вістки. Таємнича наречена доховала йому вірности, чекаючи на його поворот. Тепер, коли вона дуже поважно занедужала, вирішила при помочі радія віднайти й повідомити свойого нареченого, що вона зробила завіщання, в якому записує йому ціле майно.

З ПОЛЬЩІ.

В Новім Битомі засипало 4 робітників в копальні вугля. Одного з них добули вбитого, трох важко раненими. — Екзекутор, що хотів ліцитувати посла Корфантого, знайшов біля нього всього 4 зл.; Корфанти переписав ціле своє майно на жінку. — В Познані застрілився в одній гостинниці капраль Фіщ з Бидґощі, вбивши передтим свою наречену. — У варшавському шпиталі вмер бувший інспектор польської армії, ген. Ромер. — В захисті для бездомних у Канах біля Лодзі кинулася божевільна малка Фрідман відрубувати ножем голову 4-літньому Волод. Разьному, і хоч її негайно звязали, хлопчина від ран умер у шпиталі.

ОРҐАНІЗАЦІЯ КАРЛИКІВ.

У Мадярщині є тепер 261 карликів, якщо рахувати таких, що ввійшли до спільної орґанізації. Вони рішили боротися за свої права, бо покривджені законами. З огляду на свій малий зріст вони, мовляв, повинні би платити як діти: половину ціни в тармваях, кінах і театрах. Що більше, вони хотіли би мати у деяких домах низенькі і маленькі кімнати. Мадярські карлики заповідають всесвітній конґрес, теж у Будапешті, обраховуючи вже нині, що приїде їх 6,000.

СПАДЩИНА ПО СУЛТАНІ.

В Лондоні зорґанізувалося товариство, якого ціль повести процес, щоб дістати спадок по турецькому султані Абдулі Гаміді. Це британське товариство має сім і пів міл. канадійських долярів. Звязалося воно з багатьома спадкоємцями Абдула Гаміда й діятиме в їх імені. Спадок по султані сягає до яких 30 міл. фунтів стерлінґів. Товариство думає, що по заплаті всіх видатків і всіх відсотків йому лишиться ще біля 10 міл. фунтів. Ці величезні гроші поділять між собою акціонери нового підприємства і спадкоємці, себто — всіх до сто люда. Процес затягнеться на кілька років. Бо товариство мусить заявити свої претенсії цілій низці держав. Між ними: Англія, Італія, Франція, Греція, Туреччина. Покликано найкращих адвокатів.

СИН ПАЛАМАРЯ ЗЛОДІЄМ.

В Гуменові, пов. Калуш, вломався до церкви якийсь злодій і забрав зі скарбони 30 зл. Кілька днів пізніше люди в селі завважили, що син місцевого паламаря, 20-літній Степан Шимків, звідкілясь має гроші й хоче купити убрання, хоч досі бідував. Повідомлена про це поліція арештувала Шимкова і він признався, що гроші з церкви забрав він. За те відповідатиме перед судом.

ТАК НЕ РОБЛЯТЬ КУЛЬТУРНІ ЛЮДИ.

На Волині в однім селі було весілля, на якім хлопці робили такі збитки: носили сніг коликами до хати та кидали солому до мисок перед весільними гостями. Такі негарні збитки трапляються і на Лемківщині, як ось в однім селі підчас весілля витягнули хлопці з печі два баняки рижу, винесли за село, зїли, ще й висміялися, а бідний ґазда не мав чим погостити гостей.

МОСКВА НАМАГАЄТЬСЯ ЗАПЕРЕЧУВАТИ ГОЛОД НА УКРАЇНІ

ЛОНДОН. — Лондонське Українське Бюро подає:

Останніми часами появилися в англійській пресі докладні й подрібні вісти про голод на Україні та про невідрадні обставини, які там панують. Москва, занепокоєна тими вістями, старається всьому заперечувати. В одному з півофіціяльних большевицьких звідомлень, яке появилося в Лондоні 13 квітня, кажеться, що „останніми часами поширюються поголоски про голод на Україні. Ми поробили докладні та широкі доходження і не вагаємося заявити, що ці поголоски не мають ніякого підкладу. Їх розповсюднюють особи, які бажають викликати прихильну атмосферу для аґітації, що має на ціли вбдірвання України від СССР". Проголосивши на першому місці ту шумну заяву, пишеться далі менше шумно, що „розуміється, багато можна ще поправити (на Україні). Зла орґанізація, в деяких випадках брак досвіду, спричиняють деякі труднощі в тій чи другій околиці". Колиб англійський загал не знав совітського способу інформування закордону про положення в Совітах, може повірив би, що на Україні все „благоденствує", але цей час вже проминув і тепер перестали вірити навіть і тим Анґлійцям, яким „Інтурист" заплатив дорогу до Совітів.

ПОЛЬЩА ХОЧЕ ПОЗБУТИСЯ ДОГОВОРІВ ПРО ОХОРОНУ МЕНШИН.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Польща відгрожується, що покине Лігу Націй, якщо не буде узнана великою силою й не дістане в Раді Ліґи постійного місця. Хоче цього діпняти, заки приступлять Совіти до Ліґи. Тепер вона вважає себе великою державою, найбільшою в Лізі, коли брати тільки Славян під увагу, і хоче, щоб її трактували нарівні з Францією й Англією. Як того не буде, вона готується виступити з Ліґи Націй. Та властивий її трик полягає в чім іншім. Вона хоче виступленням з Ліґи позбутися міжнародніх договорів про охорону національних меншин. Вона бачить, що з Ліґи виступили Японія і Німеччина, і нічого на тім не втратили. Злучені Держави не належать до Ліґи, а мають там більший вплив ніж ті держави, що до неї належать. Тому Польща хоче й собі піти самостійним кроком і дістати вже цілком вільну руку в трактуванню національних меншин, себто в їх гнобленню.

ТОРГОВЕЛЬНА ВІЙНА МІЖ БРИТАНІЄЮ І ЯПОНІЄЮ.

ЛОНДОН. — Британський уряд втяв довіз бавовняних і ткацьких товарів до кольоній на 50%. Той розпорядок відноситься до всіх держав, але на ділі він діткнув найбільше Японію, яка могтиме тепер експортувати до британських кольоній товарів у скількости до 87,670,000 ярдів, себто, стільки, скільки експортувала до 1931 р. В 1932 р. Японія експортувала вже 205,000,000 ярдів, і то дуже дешево, і тим побивала британську промисловість. Цей розпорядок готов викликати незадоволення і в кольоніях, бо тамошнє населення буде позбавлене дешевого товару.

БЕЗРОБІТТЯ МАЛІЄ, АЛЕ В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН. — У квітні зменшилося число безробітних на 53,382 осіб. Все ще Анґлія має тепер 2,148,195 безробітних.

ЯПОНІЯ В ПРИЯЗНІ З НІМЕЧЧИНОЮ.

БЕРЛІН. — Німеччину відвідує тепер фльотний японський штаб. Ґенерал Мацушіта заявив, що Японія пильно слідить за подіями в Німеччині, а японський нарід є духом дуже близький Німеччині.

ХВАЛЯТЬ РУЗВЕЛТА.

ЛОНДОН. — Появилося британське видання книжки президента Рузвелта „Он Авр Вей". Критика стрінула її дуже прихильно. Каже, що деякі промови Рузвелта нагадують промови Линколна. Вважають Рузвелта людиною чину, прикладом демократичного правління і збавителем Злучених Держав.

ПІМСТА НА ФАШИСТАХ.

ВІДЕНЬ. — Італійські фашисти, що, їдучи на мотоциклях, звідують Відень і Будапешт, зазнали по дорозі неприємностей. Хтось понакидував на дорогах острих цвяхів, які їм попробивали ґумові колеса.

НАЦІ ПЕРТРАКТУВАТИМУТЬ З КАТОЛИКАМИ.

БЕРЛІН.—Прийде до переговорів між урядом і католицьким представництвом, до якого ввійдуть три епископи і папський нунцій. Найбільше напруження панує зприводу питання, хто має контролювати виховання молоді: церква чи держава. Кажуть, що Ґітлер піде на уступки, бо не хоче наразити собі католиків у часі, коли буде рішатися доля долини Сари, окупанованої Францією. А в Сарі живе саме католицьке населення.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреса платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКЕ БРАТЕРСТВО

Большевицькі симпатики трублять по всьому світу про нову перемогу большевицького уряду.

Цею перемогою для большевизму має бути новий пакт Москви з Польщею. Цей пакт продовжує на дальших 10 літ недавно заключений пакт про неаґресію. Перший пакт заключено в 1932 році на два роки, але ще заки вийшов його реченець, уже заключено другий, котрий продовжує взаїмні зобовязання супроти себе Польщі й Москви до 1945 р.

Большевицькі аґенти трублять, що цей пакт є великою перемогою для большевицької дипльоматії, бо він передовсім розвязує небезпеку польсько-німецької злуки проти Москви. Про цю небезпеку ходили чутки ще від часу, як спеціяльний націстичний представник до Лондону своїм неогнузданим язиком наплів сім міхів гречаної вовни про наміри Німеччини забрати від Польщі Шлеск, а потім винагородити Польщу за те частиною України, окупованої тепер Росією. З нагоди заключення торговельного договору між Німеччиною й Польщею минулого листопада ходили чутки, що вони заключили теж якийсь тайний політичний договір. У большевицьких кругах курсували побоювання, що цей договір звернений проти Росії.

Колиб Німеччина й Польща погодилися справді забрати частину України від большевиків, то на це большевики не могли дуже слушно нарікати, бо вони самі нашіптували деяким наївним Українцям під Польщею, що вони їх визволять з польської неволі, себто, відірвуть від зненавидженої Польщі.

Нова угода між Росією й Польщею кладе кінець усім цим чуткам. Угодою обі держави ще раз потверджують ризький договір, котрим розділено Україну між Польщу й Росію, та зобовязуються не посягати одній по те, що друга загарбала. Не буде набудуче Росія визволяти галицьких Українців і не буде Польща визволяти Наддніпрянців, як Пілсудський обіцював Петлюрі і як недавно „націс" радили Полякам.

Сталося в Москві ще раз те, що вже нераз у світі діялося. Зговорилися з собою злодії. Подали собі руку проти ограбленого і сказали собі: Пощо нам між собою сваритися? Пощо тобі відбирати те, що я вкрав? Пощо мені відбирати тобі, що ти вкрав? Наша сварка може пошкодити тільки нам самим. Правда, я можу тобі відобрати, що ти вкрав, але я можу втратити те, що я вкрав. Краще давай погодімся: що я загарбав, ти мені признай; що ти загарбав, я тобі признам.

У Москві ще раз погодилися злодії української землі. Запевнили себе, що будуть шанувати грабіж другої сторони, щоби та шанувала грабіж першої. Це називається дипльоматичним успіхом.

Е. Ляшкевич.

НАША ЗАГРАНИЧНА ПОЛІТИКА

(6)

Завзята оборона українського народу вимагає також з боку Москви великої витрати її властивої енерґії. Вона вимагає автократного деспотичного режіму, який в імя національного скупчення і творення державної сили грабить горожан з їх особистих прав і приємностей. Деспотичний режім давить свободу думки і спинює розвій не тільки підбитих народів, але й свого власного. В дальшім бігу він через те відбивається від ґрунту, губить зрозуміння народніх інтересів, тратить звязок з народом і відчужується від нього. Остаточно він мусить все скінчити так, як скінчив монархістичний режім.

Московський мужик справді дивиться на життя не з індивідуальної точки погляду, тільки з точки погляду маси — але, не зважаючи на те, він хоче, щоби ця маса жила і раділа, та понад все, щоби вона була ситою. Самими обіцянками навіть московський мужик довго жити не буде і „пятілетки", призначені для мілітарних цілей на довшу мету, його не задоволять. Відомости, які витікають з Совдепії, вказують, що хоч як захвалюють большевицькі аґенти — там не все в порядку. Справді цар-Сталін ліквідує „успішно" всяку опозицію, але кождий раз чомусь нова опозиція нарост"ає. Справді перша пятилітка вдалася на „сто відсотків" — але чомусь люди ходять голі-босі та з голоду вмирають. Справді армія „дуже добре" технічно вивінувана — але чомусь жовніри не дістають зброї в руки, а вправляються в стріляні частинно і то під охороною відділів ҐПУ. Справді Ворошилов і Каганович вдаряють кулаками в стіл — але рівночасно уступають на кождому кроці Японії та пробують заховатись під крила Союза Націй, того Союза, котрий довгі роки обпльовували і обкидали болотом. Справді донедавна бундючилися, що підважуть цілий світ та викличуть в ньому комуністичний переворот — та ми побачили, що замісць „підважувати" його і перевертати, вони жебрають в нього помочі. Їх кличем сьогодні вже не є „всесвітня революція!" — тільки „дефенд Совєт Рошя!" Інтернаціональна голота, яка осідлала московського мужика і при помочі нього давить український нарід — чує, що під нею обривається ґрунт. Звідси такий жах і вереск за поміч. Порівнуючи нинішний режім з бувшим царським режімом на передодні його провалу — ми можемо далеко певніше його описати словами Троцького, що він є „виразом авантуристів всіх країв" і можемо сподіватися, що найменший конфлікт з чужою державою спричинить це, що „ця тонка тканина не видержить і на руїнах цеї фантастичної структури повстане знову примітивний московський мужик в повному маєстаті свого варварського гніву". А колиб однак навіть до конфлікту з державою не дійшло, то вибух мусить наступити з самого лона московського народу. Це є одинокий висновок, до якого ведуть міркування Троцького. З цим вибухом скінчиться остання доба московського імперіялізму. Він викличе такий хаос моральних і матеріяльних понять, що московський нарід не скоро віднайде центр своєї збірної сили. Хоч числом великий, він буде дуже ослаблений і ця хворість буде спричинена радше внутрішним бацилем, ніж нашими ударами. Ці обставини ми мусимо в наших політичних розрахунках брати теж під увагу і до них відповідно підготовуватися.

РОЗРАХУНКИ З ПОЛЬЩЕЮ.

Анальоґічний процес відбувається також на західньо-українських землях. Відношення сил між нами і Поляками змінилося дуже в нашу користь. На протязі останніх повоєнних літ ми скристалізувалися в свідому і зрілу в повнім того слова значінню націю. Провокуючою політикою Поляки довели нас до того, що між нами і ними спалені всякі мости і виключене не тільки політичне, але навіть духове зближення. Вони мусять нас далі давити, але від їх давлення слабне в першій мірі їх власна рука. Їх провідники, як Ґломбінський і Ґрабський, які десять літ тому крім згірдливих слів не знаходили в нашому народові нічого цінного — нині самі признаються, що їх політика збанкротувала. Але не тільки вони признають своє банкроцтво. Деколи в подразненні тісами провідники ставлять нас як приклад для своєї ледачої, здеморалізованої і продажної суспільности. Що за переміна думки! І це все на протязі десятьох літ!

Поляки, які начисляють всього 17 міліонів правдивих польських горожан — слабнуть зі середини. Їх експанзія на Схід — в цілости заломалася і хоч потягнула за собою багато витрат — не принесла для них майже ніяких сталих користей. Їх віра у свою історичну місію, яка з одного боку опиралася на хоробливому звеличуванні всього, що польське, а з другого боку на зневазі чужих цінностей — скоро вичерпалася і її місце заняло знеохочення та несмак. Тай не диво. Вчорашні: „дзіч гайдамацка, хлопство, хамство, кабані" — нині стають прикладом для „перли в короне народуф". Згубивши віру в свою фіктивну історичну місію — польська суспільність котиться в напрямі грубого матеріялізму: заник етики і моралі, продажність урядових чинників, непошанування творчого елементу, а при тім всім цинізм і грубошкірість в підході до ніжних духових основ, на яких спирається вся державна структура — Полякам не віщує нічого доброго. Як в Росії, таксамо тут, сили, які нас давлять, слабнуть в першій мірі зі середини. Це також ми мусимо брати під увагу в наших політичних розрахунках і до цього як слід підготуватися. Подібний процес, хоч може в менших розмірах, відбувається також на наших землях під румунським режімом і на Закарпаттю.

Коротко кажучи, на сході Европи твориться порожнеча, яку хтось мусітиме виповнити. Тим „хтось" будемо ми, український нарід, який на руїнах чужих банкроцтв створить свою Соборну Українську Державу. Але хоч ворожі сили банкротують і слабнуть в першій мірі з внутрішньої хороби — то ми не сміємо забувати, що ця хороба повстала внаслідок нашого геройського опору. Тому ми не сміємо бездільно ждати на їх смерть, тільки мусимо боротися далі. Якби большевикам вдалося приборкати Велику Україну і приєднати її до московського „соціяльного будівництва" — то це дуже скріпило би їх позицію і спинило би їх внутрішний розклад. Також успіх Поляків на західних землях скріпив би дуже польську націю зі середини та додав би їй ще більше апетитів та розмаху. Тому ми мусимо далі боротися і далі скріплювати наші позиції.

Наш опір не тільки охороняє нас від чужих ударів, але він викликує також замішання і моральний розклад в лоні наших окупантів. Маючи це на увазі, ідея боротьби зі всіма нашими окупантами нараз не буде вже такою абсурдною, як думають деякі наші старші провідники і на ній ми можемо сміло будувати нашу заграничну політику.

(Далі буде).

В ЧІМ СУТЬ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОНҐРЕСУ

(Стаття надіслана з Праги).

(6)

Взагалі з нами, Українцями, є так: коли хочемо чогось добитись, мусимо найменьше відстрашувати, а потім „заспокоювати" себе „неможливостями". Мусимо вчитись, як інші люди здобували для своєї нації волю. Ось перед нами книжка президента ЧСР, Масарика, „Світова Революція", де він описує, скільки то треба було перейти Чехам „неможливостей", щоб добитись незалежности. Наприклад, що варта була орґанізація чехословацьких леґіонів в ріжних державах. Т. Масарик описує, скільки труднощів для цього було в одній лише Росії! З якими лише перешкодами і „неможливостями" не доводилось мати діла: тут і царський уряд, і революція, Керенський, і большевики, горожанська війна, хаос, попсовані залізниці, і прямі напади на чехословацьке військо і т. д.

Здається, якби на нас, то ми двацять разів „утіклиб" від такої справи і назвали би божевільним того, хто хотів би нею займатись. А тимчасом Чехи довели справу до кінця: зорґанізували в Росії військо в силі 50,000 душ, перетранспортували його через цілий Сибір, потім кораблями з Далекого Сходу через океани аж до Франції. Зате тут, як пише Т. Масарик, армія зробила своє діло: вона рішучо заважила на визнанню повної самостійности Чехословаччини. Отже, як бачимо, люди поконали сотні труднощів, і то труднощів з боку, від них незалежних. А п. С. цілу велику справу Конґресу вважає неможливою, бо, мовляв, можуть прийти перешкоди, що повстануть від нас самих, від якоїсь нашої партії чи особи. Якжеж мізерно ми виглядалиб, колиб уже наперед задля цього відмовлятись від Всеукраїнського Конґресу! І невже п. С. гадає, що й нині, коли наш нарід вимирає з голоду, а, з другого боку, насуваються великі події, до яких мусимо швидко приготовитись, українська нація буде дуже „паньокатися" з примхами та „фанаберіями" окремих партій, груп чи осіб, що посмілиб затримувати загальну справу?

Але у нас з Конґресом іще ніяких „неможливостей", слава Богу, нема; навпаки, вже нині є успіхи: так знаємо, що сама чутка про Український Конґрес заімпонувала всім чужинцям, що про те довідались. Знаємо, що вістка про це викликала сильне враження серед Росіян. Не кажемо про те, яку радість і надію увіляла конгресова акція у широкі маси нашого народу!

Але Всеукраїнський Національний Конґрес — це велика річ. І тому „неможливости" прийдуть. Одначе вони зовсім не будуть для нас страшні, коли ми поставимось до них так, як ставляться й ставились люди, що справді щось хотіли зробити в своїм життю.

Наполеон казав: памятайте, що слово „неможливо" є лише в лексиконі нездар.

Анґлійський державний діяч Пітт обурювався: Неможливо? — Я топчу неможливости!

— Чи можливо перевести військо через Альпи? — запитав Наполеон у свого окруження, коли протягом двох днів його армія мусіла бути в Австрії. Старі полковники представляли десятки аргументів, що неможливо.

— Так — вперед! Затрубіли роги, загреміли літаври, сполохані орли з клекотом здіймалися з гір! Альпи перейдено-

ЩОЖ РОБИТИ НАМ?

Перед українською нацією — багато Альп! Отже лише витревала праця, упертість, самоповага, віра у свої сили — приведуть нас до мети. І коли сьогодня українська нація поставила перед собою таку високу і таку прекрасну ціль, як всенароднй здвиг в образі Всеукраїнського Національного Конґресу, то нехай же не збочує, нехай не лякається, а йде до своєї цілі просто, сміло, твердо, з вірою у свою силу й у свою правду!

А — побідить!...

В. П.

МУСОЛІНІ ЯК ЖУРНАЛІСТ.

Перед війною нинішний голова італійської влади, Мусоліні, був редактором „Пополо д'Італія". Як редактор, він пристрасно збирав усі неграмотні дописи й інші ґазетні дивогляди тай так призбирав чималий альбум „редакційних цвіток". Найбільше Мусоліні сміявся з допису з одного провінціонального містечка. Було там написано:

„Дорогий Товаришу! Минулого місяця післав я Вам більше як двацять цікавих вісток і дописів із нашого села. Дуже мені дивно, що досі Ви їх не помістили! Італія через те потерпіла шкоду, бо втратила кілька сензацій, а число Ваших читачів зменшилося! Скажіть мені, що то має значити? Прошу Вас, зараз спитайтеся на почті, якщо Ви не дістали того листа. Коли почта винна, заскаржте почту, бо такі великі помилки годі терпіти. З поважанням Пієтро Джіно, голяр і редактор".

Гнат Крашанко.

ДВІ НЕВДЯЧНОСТИ.

(Історичне оповідання).

9)

Поточанський вже задовго сидів у Здиркові. Прийшов, щоби Здирків боронити. Коли показалося, що його поміч не потрібна, повинен був зараз відійти. Задержала його надія, що здобуде гарну дівчину. Також маєтки її батька цінував багато вище, як вони справді були. Нарешті погадав собі, що таки вже крайна пора попрощати Здирків. Коли по вечері Олена відійшла, і з Поточанським лишилася Розворська, він розпочав розмову про Олену:

— Панна Олена від кількох днів цілком змінена. Поблідла, сумна, від всякої розмови викручується...

— Дві причини, — скоро перебила Розворська.—Одною є хвилева недуга, другою туга за батьком. Пішов на війну і не дає про себе знати. Вже шестий день, як від нього нема гінця. Дитина банує.

Від слова до слова і шляхтич освідчився. Сказав, що завтра досвіта відїздить, та хотів би відїхати заручений з Оленою. Розворська аж розплакалася з радости і сказала:

— Велика шкода, що мужа нема дома, бо він буде рішати. Щодо мене, то згори кажу вам, що я дуже рада. Мені здається, що ви обоє неначе сотворені для себе.

— І я знаю, що рішати буде пан Розворський, — сказав Поточанський, — та я силуваної панни не взяв би. Я хотів би знати, що панна Олена скаже на те.

Розворська воліла би, щоби Олену про те тепер не питати, а колись пізніше, коли вже за Нестора забуде. Колиж Поточанський наперся зараз, вона боялася оскорбити і відстрашити таку грубу і добру рибу. Пішла до Олени і сказала їй, що гостя треба зараз попрощатися, бо він завтра відїде, коли вона ще буде в ліжку. Взяла дівчину за руку і пішла з нею до світлиці. По кількох словах відійшла, полишаючи їх обоє самих. Шляхтич розпочав прощання високопарною цвітистою промовою, для Олени дуже незрозумілою. Зрозуміла трохи тільки те, що хотів би бути обнятим її серцем. Чуючи таке, спаленіла. Свою промову шляхтич закінчив словами:

— Надіюся, що по війні, коли тато вернеться, я сюди знов приїду пригадатися. Як тоді мене прийме панна Олена?

— Якнайгостиннїше приймемо і щирим серцем, — відповіла, не підводячи очей до нього.

Не дуже вдоволений був з тої загадочної відповіди. Хотів ще далі тягнути її за язик, та вона пожелала йому щасливої дороги і відійшла. Коли Олена вийшла, увійшла мати.

— Не маю ласки у панни Олени, — сказав, зтіхаючи.

— Молоде, залякане, — поясняла. — Про таке ще ніколи ні з ким не балакала. Та початок зроблений. Пізніше буде інакше.

Другої днини, вже по відїзді Поточанського і по сніданню, Розворська стояла у вікні і дивилася на подвіря. Немало здивувалася, побачивши на подвірю Бірду.

— Що він тут робить? — замітила. — Він поїхав з Нестором. Хлопець відїхав, хоч ще не цілком прийшов до сил. Може йому що сталося?

І дехто з челяди побачив Бірду. Вибігли до нього на подвіря, питаючи, чого вернувся, і де Нестор.

— Погано! — відповів, — ліпше не казати. Нестора я привіз, завішеного між двома кіньми. В дорозі прийшла на нього якась горячка і він впав з коня... Лежить у попа. Коли на хвилю очуняв, сам казав завести себе на попівство, щоби жінки в замку не мали клопоту. Піп вже висповідав його... Для нього мабуть вже нема ратунку.

Вікно Олени також виходило на подвіря. Як мама і челядь побачили Бірду, то й Олена мусіла побачити. Вибігла на подвіря і спитала:

— Ти сам, без Нестора? Нагнав тебе, чи може йому що сталося?

Бірда не знав, що сказати. Виручили його інші і Олені повторили те, що їм сказав був Бірда. Олена побігла назад до хати, до мами. Бачучи жах на лиці доньки, Розворська спитала й сама стрівожена:

— Дитино, що тобі!

— Мамо! Він вмирає!

— Хто вмирає?

— Він! Нестор. Лежить у попа.

Надійшов Бірда і сказав, що сталося. Розворська відіслала його з приказом, щоби зараз запрягти коні. Хотіла поїхати на приходство, щоби докладніше довідатися, що з Нестором. Олена хлипала і ломила руки. Коли Бірда вийшов, Розворська заперла двері і промовила до доньки гостро:

— Любити ближнього, дуже гарна чеснота. Таксамо гарна братня любов для сироти. Та Олена нехай знає і тямить, що люди не привикли до таких приязней. На такі приязни зле дивляться і зле пояснюють собі. Чи ти того не розумієш, що то чужий чоловік?!

— Він чужий? Він? Мамунечко! Ми виховалися разом. Я привязалася до нього. Як мені не плакати, коли він вмирає за нас і з нашої причини?

— Ще не знати, чи справді вмирає. Я поїду і привезу тобі правдиву вість.

— Я поїду з мамою...

— Ти лишишся в хаті!

— Не лишуся. Як поїдете без мене, то побіжу сама пішки!

Хоч не хоч, Розворська мусіла взяти з собою Олену. Нестор лежав в малім алькирі з одним вікном. Коло нього сидів чернець, що надійшов до попа, мандруючи за милостинею для свого монастиря. Лишився на пару днів, щоби доглядати недужого.

— Вмирає, — шепнув монах до Розворської, коли вона з Оленою станула на порозі.

Пожовклий, худий, з обкутаною головою Нестор лежав півмертвий. Олена припала до ліжка. Своєю теплою рукою вхопила його застигаючу руку. Нахилилася над ним і шепнула:

— Несторе!

Нестор здрігнувся. Розплющив очи і назад замкнув.

— Несторе! — Олена повторила голосніше.

Нестор знов розкрив очи і блудним поглядом повів по хаті. На хвилю його зір опинився на лиці Олени і він знов прижмурив очи, питаючи шепотом:

— Хто мене кличе?

— То я! Твоя сестра... Ти жити мусиш! Я не хочу, щоби ти вмирав. Я буду тебе доглядати... Ти будеш жити!

Розворська стояла як на грани. Знала, що тепер хіба брутальною силою відірвала би доньку від недужого. Олена все ще держала Нестора за руку. Він цілий напружився і сів. Другою рукою потер чоло, наче би хотів розігнати сонність. Впав назад на подушки і шепнув:

— Треба жити!

Довгий, глибокий віддих показував, що спить. Чернець відсунув руку Олени, кажучи:

— Тепер лишіть його. Нехай спить. Я буду сидіти коло нього... Я надії не втратив.

Розворська взяла доньку за руку і вивела її. Поїхали на замок, обі зажурені. Олена була зажурена хоробою Нестора, Розворська журилася донькою. Хотіла би, щоби Нестор подужав і потерпала, що як подужає, то з Оленою буде клопіт.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

НА ФІЛЬМІ І В ЖИТТЮ.

Одна красавиця, бувша відома танцюристка, позиває до суду одного фільмового актора за розвід.

Цей фільмовий актор звісний як славний фільмовий любовник. Тисячі жінок зітхали до його образу на срібнім екрані, як він залицявся до якоїсь жінки.

Нині його власна жінка у позві за розвід називає цього славного любовника жорстоким, грубим, лайливим і непогамованим. Вона каже, що за 18 місяців їх подружого життя він постійно зменшував її здібности перед приятелями й кревняками.

ДВА ГОСТІ.

На кораблі „Вашингтон" приїхали до Америки Англієць Г. Г. Велс та Американець Джан Джейкоб Астор Третій (перед ним уже були два Астори, що називалися Джанами Джейкобами).

Велс, один з найбільших англійських письменників, у розмові з газетярами при висіданні говорив про можливости нової світової війни, про виглядп фашизму в Англії, про теперішню промислову систему, солідарність Жидів і тим подібні питання.

Астор, один з найбільших богачів Америки, говорив про свої дівчата, свої заручини, сварки зі своїми батьками, про свою подорож довкола світа для лічення свого серцевого болю.

У розмовах Велса провідною ниткою було людство; у балачках Астора — його „я".

СИЛЬНА ВОЛЯ.

Щоби змалювати людину, яка вперто йде до поставленої собі цілі, американська авторка Блер Наєлс представляє, як відкривець Америки, Христофор Колюмб, вибравшися в дорогу на невідомі моря, робив морські записки в двох окремих книгах: в одній для себе записував, що справді сталось, а в другій записував усе те, що він хотів, щоби моряки знали. Коли на океані він побачив морське зілля, то показав його морякам, кажучи, що це річне зілля; він знав, що свідомість, що вони на океані, може їм відібрати відвагу та заставити їх вертатись назад.

ДЛЯ ЛЮДИНИ НЕМА НІЧОГО ЦІКАВІШОГО, ЯК ЛЮДИНА.

Німецько-жидівський письменник Еміль Людвіґ видав збірку написаних ним портретів сучасних людей. Для нього сидіти за людським характером (вдачею) це найцікавіша наука в світі.

ВЕЛИКИЙ ЗРАДНИК ЛЮДСТВА.

Між портретами Людвіґа є портрет Сталіна, котрого Людвіґ бачив короткий час у Москві. „Я бачив великого зрадника людства" — пише Людвіґ. „Його погляд був твердий, його вираз замаскований".

Значить, Сталін не хотів показати по собі своїх почувань. Чи відважний чоловік буде так маскувати свої почування? — спитає читач.

ТЕЖ СЕБЕ ЗМАЛЮВАЛА.

Спитав хтось італійськошкотську письменницю Марію Корелі, чому вона не віддавалася.

„Мені не треба було віддаватися", сказала письменниця. „Я маю трое звірятох, які мені заступають мужа. Я маю пса, котрий гаркотить мені цілий ранок; папугая, котрий клене ціле пополудне, та кота, котрий все приходить до дому пізно в ночі".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Свячене Союза Українок.

Вже від кількох літ існує в Бейон відділ Союза Українок Америки. До цього товариства належать свідомі й поважні громадянки, котрі своєю активністю здобувають собі чимраз більше признання серед місцевого українського громадянства. Їхня ціль: якнайбільше допомогти рідній справі в Рідному Краю і тут в Америці. Такий прояв життя між українськими жінками належиться хіба щиро привитати й побажати нашому жінцтву добрих успіхів і на будуче. Кожда жінка чи дівчина повинні вважати собі честю належати до такого товариства, як Союз Українок.

Тут хочу згадати про спільне свячене, яке уладили членкиці згаданого товариства в Українськім Народнім Домі дня 15 квітня ц. р.

На свячене прибуло поважне число громадян, які були вдоволені не тільки тим, що забавитись, але й товариським духом, який панував цілий час забави. Членкиці постарались про паски, мясиво, писанки та харчі, які поблагословив о. І. Захарко. Обовязки господаря виконував місцевий учитель п. В. Мельничук, котрий відразу ввів у товариство гарний настрій.

Зпоза місцевих гостей замітними були пан і пані Лотоцькі з Джерзи Сіти.

Пані Лотоцька, як предсідниця Союзу Українок в Америці, привитала всіх приявних, складаючи сьвяточні побажання місцевому відділови і всім гостям, а в доказ взаємного, щиро-сердечного відношення поділилася з присутніми свяченим яйцем.

Потім п. Мельничук покликував до слова ріжних промовців, даючи при тім дуже влучні і веселі завваги, за що нагороджувано як бесідників так і господаря рясними оплесками.

Перший промовив місцевий парох, о. І. Захарко, котрий згадав про Рідний Край та про те все, що буде нашому серцю дороге. Багато з приявних нагадали собі неодну радісну, святочну хвилю, пережиту на Рідній Землі.

З черги говорили: пані Лотоцька і ред. Лотоцький, а з місцевих пп. Бачинський, А. Басараб і учитель Мельничук.

Бесідники складали побажання Союзови Українок та закликали до єдности, щоби не тільки жінки, але й дівчата прилучились до спільної праці, бо тільки в єдности є велика сила.

При тім, на заклик п. А. Бараба зложено жертву на Рідну Школу в Рідним Краю в сумі $16.40. Зложили: по $1: о. І. Захарко, А. Рейтар, П. Борис, П. Пасічник, В. Мельничук, В. Лотоцький, М. Ковальська і А. Басараб; по 50 ц.: П. Хандога, П. Мороз, М. Теплишин, М. Кравчук, В. Савран, А. Бачинський, П. Мартинів, С. Липа, І. Довгань, І. Лабай і А. Путас. Дрібними датками зібрано $2.90. — Разом $16.40. Гроші вислано до краю через Обєднання.

Всім членкиням, котрі причинились до успіху свяченого чи то працею, чи приносами, належиться щире признання. Цим піддержуємо себе на дусі, зберігаємо наші культурні надбання, будуємо взаїмну любов до себе і до наших звичаїв. — Загальне враження між гостями було гарне.

Ми набрали переконання, головно матери, що тільки тоді матимемо силу, як будемо зорганізовані і навчимо своїх дітей любити й шанувати все те, що нашому серцю дороге.

Присутній.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НИНІШНЯ ДІЙСНІСТЬ.

Як живуть наші брати на українських землях під Польщею і яким духом перенятї, про це звичайно мало пишеться у нашій американській пресі. Правда, що час від часу стрічається маленькі замітки й вістки, але це все вибране з краєвих газет, які перейшли строгу цензуру жорстокого наїзника. І тому звичайно вони дуже простенькі, маломовні й не віддзеркалюють тої дійсности, що там є.

Рівнобіжно з цим і читач цеї преси не представляє собі дійсних відносин на тих землях. Одному все видається пропавшим, другий радить (і тільки всього!), щоб наші вистріляли всіх ворогів, а інший знову думає, що вже завтра в краю збудують Украну, й він зможе скоро поїхати з тої Америки, де треба вічно робити, до української держави, щоби першим бути при коритї, (бо такою бачить він Украйну).

Деякіж підпирають звідси з Америки свої кліки чи „партії" в краю, забуваючи, що по них там вже лиш порох і сміття осталося.

Думають, що там у краю натворилося, як і в Америці, повно ріжних організацій, клюбів, партій і партійок, брацтв, сестрицтв і т. д. Та ті часи, коли два „Русини" творили три партії, минулись. Бож годі роздріблювати далі сили, коли інші нації давно це зрозуміли й тепер живуть вільним життям.

Дехто скаже: „Е, та що він там плете, що він знає? Таж він щойно два місяці як з краю приїхав, а ми тут вже, Богу дякувати, двацять кілька років, то ми добре знаємо, як тут є. А ви, добродію, побудьте тут довше, то побачите, як в нас, в Америці, гармонія в народньому житті".

І справді „гармонія", тільки біда в тому, що кождий інакше „гуляє" до цеї „гармонії", і тому вічний балаган, який є відбиткою нашого життя тут в Америці.

А щоби переконатися, що так є, то вистарчить бути лиш один день у якійсь місцевости. Вистарчить приглянутися усяким дивам, які зовсім не повинні мати місця серед нас, тут, на вільній землі, тоді, коли там на рідній землі прийшло пробудження нації й отверезіння з просоння неволі. Річ ясна й зрозуміла, що й там не всі пробудилися до нового життя, бо годі з цілковитого, навіть гнилого трупа зробити живого!

А тут що! От хочби возьмім наприклад Нюарк, Н. Дж. (а воно всюди тесаме!) Життя у повному ході на всіх ділянках. Що, не вірите?

А ось! Одного вечора можете побачити такі дива, чи пак підприємства: концерт Т. Шевченка, в одній салі — а рівночасно „партії", попис хору, збори, вибори, засідання і т. д., і т. д. в інших. А хай би хто заквестіонував ту „працю", то всі громи на нього впадуть.

Якаж користь з такої праці? Чогож дурити самих себе й жити лише самооманою? Чи не час уже врешті прозріти й бачити нашу дійсність?

Та годі про це вже, бо не це мав я на думці написати, але що наcильно влізло під перо, то й написав.

А я тимчасом хочу перенестися думкою там, у рідний край, щоб хоч у маленькій частині висвітлити тамті відносини. Що правда, про це можна би писати цілі томи книжок, але цього не зроблю, бо знаю, що до прочитання книжки, а ще більше до купелення, мало є охочих, а можливо, що багато булоб таких, що не повірилиб. І тому подам короткий лист від товариша В. С., який він розкаже про все.

19. лютого 1934.

. . .Ех, вже багато часу проплило, як Ти кинув нашу „Галилею" і через Берлін опинився над морем. Я за той час просидів свій місяць у Бригідках (у звязку з убивством совітського консуля у Львові. — С. Ф.), навчився дечого, (а там можна багато дечого навчитися), повернувся назад у Перемишль і вже два місяці „жду... сонця" (хотів сказати пашпорту). Щось, як кажуть, справа застрягла десь між актами, як то звичайно тут буває.

Ти в самий гарячий час виїхав (5. листопада 1933) звідси. Це була т. зв. „суха пацифікація", подібна до одної памятної осени (чи пригадуєш собі, ми тоді були пластунами). І тому з подостатком вражінь Ти кинув нас і відповідно ці вражіння там капіталізуєш. Ти бачив один вирізок з нашого життя — тут у Перемишлі — й це мабуть Тобі вистане, щоби здати собі справу з того, що тут відбувається.

Вглядаючи у те все, кричу всім своїм голосом — життя прекрасне, життя жорстоке.

І тут відчувається те вповні. Це вічне напруження нервів каже кождому, що існує, що жие, що змагається. Бо найгірший стан там, де мертвецький спокій кладовища.

Та є такі моменти, коли й той спокій наших старців (краще „політичних трупів") заколочує якась сильніша детонація призбираних сил і тоді вони бачать (але лише з просоння), що між ними і дійсним життям існує страшна прірва й доходять до того, що стан мусить змінитися; але як, то вони не знають. Це одна сторона нашої української медалі на З. У. З.

А друга — це фанатизм і зріст психічного напняття села й молоді (не всеї, бо й серед неї багато капітулянтів, а вже багато лише малькоитентів), яка ніяким чином не хоче погодитися з сучасним станом і знайшла вже шлях, яким цей стан змінити.

Один епізод з цього життя пересунеться і нам тут перед очима, тим більше, що участь братиме наша перемиська молодь: селянська й студентська.

На кінець березня призначено тут у Перемишлі великий процес: засядуть перед польським судом 30 людей, між ними Мірко П., Помідор, Осипа й Славко Д., Галька Ф., Ґенко Ґ., й „малий чоловік" Кучерепа та багато селянської молоді.

В цім процесі відчиняться кулиси шкільного саботажу О. У. Н. на перемиськім терені (так пише польська преса), дають нам вже передсмак присудів.

Ромко Д. вже вийшов на саме Різдво, просидівши цілих два місяці. Гриць Х., незалежно від попередньої пачки, сидить теж. Взяли його 1. лютого.

Нині була „хатранка" раннім ранком аж у 12-ти місцях, між іншими у Бімба П. і в мене, та по південному передержанні пустили всіх крім Гриця Х".

Ось маємо коротенький образ знущань кривавого наїзника й нашу молодь, яка не лякається ляцьких тюрем, а гордо й сміло йде на бій крізь жорстоке життя. Нема в них ні крихітки зневіри, а на вид тюремних ґрат вони кричать голосно: „життя прекрасне, життя жорстоке"! А це вічне напруження нервів каже їм, що вони існують, живуть і змагаються. Чи можна краще розуміти життя, як його розуміє наша молодь на З. У. З.?!

Їх не лякають жорстокости, ні катування у наїзницьких льохах, а бояться вони тільки мертвецького спокою кладовища.

Чеж не до них належить будучність? Без сумніву, що так!

Тож нехай же вони молоді будуть прикладом і для нас тут в Америці.

Степан Фік,
Нюарк, Н. Дж.

ПЯТИЛІТКА ТАКОЖ У ТУРЕЧЧИНІ.

Турецька рада міністрів під проводом президента Кемаля баші ще в січні 1934. ухвалила перевести індустріялізацію Туреччини до пятох літ. Цей плян має довести до господарської рівноваги й визволити Туреччину від довозів чужих держав.

У виробі целюльози та паперу вже в 1935 р. мають покрити половину краєвого запотребування. Виріб штучного шовку мають збільшити, а коли денно робитимуть уже 2,400 фунтів шовку, довіз його з чужини заборонять.

Також інші ділянки текстильного промислу мають розвинути. І так у 1932 році занятих було в текстильному промислі 68,000 робітників, а з початком 1934 року 127,000 робітників. Далі мають побудувати керамічні фабрики. Промисл дестиляції рожаного олійку мають уладити за посередництвом кооперативних товариств.

Передовсім мають заопікуватися залізним і мідяним промислом в околицях міст Кастміні та Конґулдак, головних осередків металюргічного промислу. Над здійснованням того промислу працюють вишколені інженири й техніки, які вчилися в Европі. Післали теж до европейських високих шкіл 50 кандидатів.

Пятилітний плян мають фінансувати підмогою 25—30 мілїонів турецьких лібер, які признає турецька влада.

Мають утворити спеціяльний уряд, що має дбати про охорону робітників, які працюють при переводженню пятилітки.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ.

У вчорашнім протоколі з річного засідання головного уряду У. Н. Союза (ч. 107. „Свободи") пропущено отсю ухвалу: На внесення радного І. Ваверчака, поперте радним Г. Євусяком, припоручено екзекутиві занятися тою справою та поставити памятник на гробі пок. о. Грушки.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 13. травня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Кождий член має явитись на тім мітінґу, бо маємо дуже важні справи до полагодження. — Микола Бусько, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокія, від. 336, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 13 травня, в годині 1-шій пополудни. Проситься всіх членів прибути і вирівнати свої вкладки та привести нових членів до У. Н. Союза. — Тимко Кальмук.

ДІТРОЙТ, МИШ. Тов. Запорозька Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 13. травня, точно в годині 1-ій пополудни, в гали на Сі-кат. Проситься членів прийти конечно на цей мітінґ, бо є дуже важна справа, а то 40-літнього ювилею У. Н. Союза, так щоби наші члени не лишились позаду, але показали любов до своєї дорогої орґанізації. Проситься родичів, коли ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, вписати їх на цім мітінґу. Довгуючих членів взивається вирівнати свої довги. — Стефан Михайлюк, предс.; Ів. Ступецький, кас.; В. Тарас, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори є знова перенесені на суботу, 12 травня, в 6-тій год. вечір, в гали звичайній, 628 Френклін Еве., з причини, що в неділю 13 травня, в нашій громаді уряджується загальне ювилейне Свято У. Н. Союза Проситься всіх членів і членкиць прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени нехай вирівнають свій довг, бо в противнім разі стратять привилеї в Братстві і У. Н. Союзі. Всі члени і членкиці мають взяти активну участь в ювилейнім святі, бо інакше підлягають карі після ухвали. — Іван Брац, предс.; Йосиф Білик, кас.; Ілія Сухий, фін. секр.; Іван Павловський, рек. секр.

ВІЛИНҐ, В. ВА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 56, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13. травня, в годині 1-ій пополудни, бо в годині 3-тій розпічнеться відчит. Проситься усіх членів прийти на мітінґ точно в означений час. Довгуючих членів проситься вирівнати свій довг, бо згідно з ухвалою мітінґу місцева каса не оплачує за нікого вкладок. — Петро Вітенко, предс.; Іван Шелева, кас.; Мих. Дуткевич, секр.

ОЛЕАН, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 363, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. березня, в годині 2-гій пополудни. Присутність кождого члена пожадана, бо є багато важних справ до полагодження. Довгуючих членів прошу вирівнати свої залеглости. — Іван Скробач, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12 травня, в годині 8-мій вечір, в церковній гали на Гренд вул. Проситься членів обовязково явитись на збори, бо є важні справи до полагодження, та щоб пізніше не було нарікань. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости, щоби не наразитись на суспенду. Хто з членів бажає переписатись до нового роду обезпечення, нехай принесе стару грамоту на збори. — Уряд Товариства.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє всіх своїх членів, щоби прибули на збори в неділю, 13. травня, в годині 1-ій попол., в льокали горожан. Є важні справи до полагодження, тому проситься всіх членів прийти і привести з собою нових кандидатів на членів У. Н. Союза. Не явившийся на цих зборах член буде караний після ухвали. — В. Відей, предс.; В. Василюк, кас.; С. Й. Крутий, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Відділ 204 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 12 травня, в год. 8.15 вечір, в галі Укр. Прав. Парохії, 334 Іст 14 вул. На ті збори мають явитися всі члени Відділу та вирівнати біжучі й залеглі членські вкладки. Пригадується усім членам ювилейний клич У. Н. Союза, що кождий повинен в ювилейнім році придбати хоч одного члена до У. Н. Союза. — М. Близнак, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Богородчани, від. 233, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в пятницю, 11 травня, точно в годині 8.30 вечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6-та вул. Кождий член мусить прибути на ці збори, бо є дуже важна справа до полагодження. Довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглости, бо інакше кождий довгуючий член буде суспендований. — Микола Корчинський, предс.; Іван Мартинець, кас.; Василь Костів, секр.

МІКІСПОРТ, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 132, повідомляє усіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. березня, в годині 12.30 вполудне. На ті збори мають прийти усі члени, бо є важна справа до вирішення, якої відкладати дальше неможливо, як рівнож не може вирішити її кількох членів, або самі відділові урядники. Член, котрий без важних причини не явиться на збори, заплатить кару і не буде мати права говорити, що без нього вирішено таку чи іншу справу. — Гр. Куницький, голова; П. Гальма, прот. писар.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 13. травня, в домі Горожан, 847 Н. Френклін, вул. Початок точно в год. 2-гій пополудни. З огляду на це, що є дуже важні справи до полагодження, всі члени обовязково мають бути на тих зборах. Знову ті члени, що бажають перейти до нової реформи, хай принесуть з собою старі грамоти. — С. Гвіздя, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. травня, в годині 1.30 пополудни, в Рускім Н. Домі, 620 Мортон вул. На ці збори мають явитись усі члени. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглости. Член чи членкиця, коли не прийде і не вирівнає своєї вкладки, буде суспендованим. — Н. Мулер, предс.; В. Новак, кас.; О. Коваль, секр.

ГЕМТРЕМК, МИШ. Тов. ім. Марк. Шашкевича, від. 94, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. травня, в годині 1-ій пополудни, в гали Укр. Хати, 2240 Ґрейлінг вул. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо є важні справи до порішення. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. Хто ще не виміняв своєї старої грамоти на нову, хай принесе стару грамоту з собою на мітінґ. Хто має своїх приятелів або знакомих, котрі ще не є членами У. Н. Союза, а хотілиб бути, хай приведе на збори. — М. Кулинич, секр.

ВЕСТБЕРИ, Н. Й. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 267, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні збори відбудуться в суботу, 12. травня, в годині 8-мій вечір, в домі С. Гладкого. На ті збори проситься кождого члена прибути конечно, бо є важні справи до полагодження. — Д. Кишенюк, предс.; О. Гладкий, рек. секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Відділ 62 повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні місячні збори відбудуться в суботу, 12. травня, в годині 7-ій вечір, гали на 62 Ґрейс Еве. Обовязком є кождого члена явитись на ці збори, бо є важні справи до полагодження, а особливо справа відділового балю, котрий відбудеться 19. травня. Просимо вирівнювати свої вкладки за себе і за діти. Родичів просимо вписувати свої діти до У. Н. Союза, а членів приєднувати нових членів. — Теодор Яців, предс.; С. Староста, кас.; М. Черкас, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє своїх членів і членкиць, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 13. травня, в годині 3.30 пополудни, в гали де звичайно. Просимо усіх членів прибути на означений час, бо маємо багато справ до полагодження. Довгуючих членів напоминається вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Григорій Геба., секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 12. травня, точно в годині 7-мій вечір, під ч. 72 Моріс вул. Просимо членів явитись в означенім часі. Родичі, не забувайте на свій обовязок і впишіть свої діти до У. Н. Союза, бо це є наша рідна орґанізація. — Микола Пупчик, предс.; Василь Глива, кас.; Семен Кусень, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 12. травня, в годині 7-мій вечер, і домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн. вул. Присутність усіх членів конечна. Член Я. М., котрий є в Ню Йорку, нехай дасть про себе почути. З довжниками поступиться після статута. — О. Горохівський, пр.; П. Максимович, кас.; Туркот, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 12 травня, в укр. правосл. церкві, 179 Корт вул., точно в годині 8-ій вечір. Обовязково має явитись на мітінґу кождий член. — М. Воднар, предс.; В. Ткач, кас.; А. Мудровський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Цим повідомляється членів Бр. св. Василия, від. 339, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. травня, в годині 2-гій пополудни, під ч. 3322 Н. Лавренс вул. Тому, що є важні справи до полагодження, присутність кождого члена на означений час конечна. Припоминається довгуючим членам вирівнати свої залеглости. — Ів. Сорока, предс.; М. Барна, кас.; Ол. Будай, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 133, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в годині 7.30 вечір, в суботу, 12. травня, в гали церковній, при Мортон вул. На цей мітінґ мають явитися усі члени, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Ці члени, котрі ще не змінили своїх старих грамот на нові, повинні це зробити якнайскорше. Просимо членів попрацювати троха в користь Союза, а то постаратися о нових кандидатів в члени. Члени, котрі ще не вписали свої діти до У. Н. Союза, повинні вписати на тім мітінґу. — К. Галушка, предс.; І. Багній, кас.; А. Будник, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться 13. травня, точно в годині 2-гій пополудни, в Набожинського. Просимо, щоби на цім мітінґу кождий член був присутний, бо є дуже важна справа до полагодження, яку без відповідного числа членів не можна рішати. Не явившийся член заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — Василь Возьний, предс.; Дмитро Фидина, кас.; Микола Лісний, секр.

ЛІНДЕН, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 306, подає до відома своїм членам, що звичайні збори відбудуться в суботу, 12 травня, в годині 7-мій вечір, в галі де звичайно. Члени, довгуючі більше як один місяць, будуть суспендовані. — Теодор Федуняк, гол.; Микола Зварун, кас.; Василь Моссора, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в пятницю, 11. травня, в годині 7-мій вечір, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон вул. Просимо всіх членів прибути на час, бо є важні справи до полагодження. Нові кандидати на членів, котрі хотілиб вступити до Товариства і У. Н. Союза, нехай прийдуть на мітінґ. Члени, котрі хотять змінити свої грамоти, зволять принести старі грамоти на мітінґ. Пригадується родичам котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, най впишуть на цім мітінґу. Взивається довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Вітушинський, предс.; М. Генега, кас.; К. Пілат, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членкиць і членів, що звичайний місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13. травня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі при 4-тій і Ворд вул. Просимо членкиць і членів прийти на цей мітінґ конечно, бо маємо кілька важних справ до полагодження, а найважніша справа ювилею У. Н. Союза. Хто ще не змінив своєї грамоти, проситься принести стару грамоту на мітінґ. Довгуючі члени старайтеся по зможности сплачувати свої залеглости. Родичі, тепер найліпша нагода записати свої діти до У. Н. Союза, бо для дітей не знайдете таншого і ліпшого забезпечення, як в У. Н. Союзі. — Лука Благітка, предс.; Гр. Забитко, кас.; Гр. Стецір, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 13. травня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прибути на час, бо є дуже важні справи до полагодження. — Йосиф Урбан, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 13. травня, в годині 2-гій пополудни, в гали парафіяльній, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. Є важні справи товариські до полагодження, тому обовязком є кождого члена бути присутним на мітінґу. — І. Живицький, предс.; Г. Яськів, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. травня, в годині 2-гій пополудни, в Укр. Гор. Клюбі, 414 Норт 7-ма вул. Проситься всіх членів прибути на збори в означенім часі. Члени, котрі бажають змінити старі грамоти на нові, нехай принесуть старі грамоти на збори. — Р. Рубльовський, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. У. Н. Союза, від. 292, подає до загального відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. травня, в годині 12.30 вполудне, в гали парафіяльній при Кайперт вул. Тому, що галю мусимо опустити в 4-тій годині, просимо всіх членів прийти на час. Члени, котрі ще не виміняли старих грамот, зволять зробити це того місяця і принести старі грамоти на збори. Ті родичі, котрих діти доходять 18 літ життя, зволять ропереписати їх до повнолітних членів. Родичі, котрих діти ще не вписані до У. Н. Союза, повинні хоч тепер з нагоди 40-літнього ювилею вписати їх. — Д. Запотічний, предс.; Олекса Старко, кас.; Петро Кізел, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудутся в неділю, 13 травня, в годині 2-гій пополудни, в У. Н. Домі. Обовязком є кождого члена бути на цих зборах. — І. Михальцевич, предс.; В. Дольський, кас.; Н. Судчак, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 312, повідомляє всіх своїх членів, щоби зійшлися на мітінґ в неділю, 13. травня, в годині 2-гій пополудни, в У. Н. Домі при Делмор Еве. — М. Полегонький, предс.; З. Полегонький, кас.; К. Дорош, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в суботу, 12. травня, в годині 7.30 вечір, в гали, під ч. 724 Лінард вул. Всі члени обовязково мають явитися на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Також члени мають розібрати ювилейні тікети на день 30. травня. — І. Довгун, предс.; Дм. Багрій, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Рідну Школу.

З нагоди Великодня гром. Дмитро Шагай, член 130 від. У. Н. Союза, занявся збіркою на Рідну Школу, яка принесла $15. Ті гроші переслано до Обєднання з припорученням вислати їх на вище згадану ціль.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Рідну Школу.

Дня 22 квітня 1934 р. з приводу отворення Українсько-Американського горожанського Клюбу при 78 Ст. Маркс Плейс відбулася забава і свячене. В часі вечері-свяченого предсідник клюбу згадав за Рідну Школу в старім краю. Зібрано на цю ціль 11 дол., яку то суму переслано до Обєднання.

А. Бутинський, секретар.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

З концерту на ріжні цілі.

З концерту в память Т. Шевченка, влаштованого дня 25-го березня Центральним Комітетом Українських Національних Орґанізацій, було чистого доходу 20 дол., котрі вислано через Обєднання до краю з призначенням по $5 на такі цілі: інваліди, Наукове Тов. ім. Шевченка, Рідна Школа, боєва акція.

За Комітет:

М. Ґаліновіч,
К. Пілат,
І. Клюк.

ПІШЛІТЬ КНИЖКУ І ҐАЗЕТУ ЗАТОЧЕНЦЯМ В ЮГОСЛАВІЇ.

Лиха доля закинула багато нашого бідного народу в глухі дебри непривітливої Боснії. Жиється нам тут погано. А найбільше болить нас, свідомиших, що наш нарід зачинає затрачувати свою національну свідомість. А це відноситься головно до молоді. Убожество не дало нам спромоги мати свої школи. Нема защо купити українських книжок, нема навіть на пренумерату українських ґазет.

Та так далі бути не може. Ми заложили в нашій громаді читальню „Просвіти". Громада наша це Богом і людьми забуті Штрбці. Але й тут вже вдалося нам заснувати аматорський кружок. Вже маємо свій хор. А тепер готуємося до вистави „Сватання на Гончарівці". Та найбільша біда, що нема в нас друкованого українського слова. Тому саме звертаємося до наших Братів в Америці: : :

Браття! Обніміть свого найменшого брата, киненого лихою долею в оту закутину. Не викидайте прочитаних українських ґазетт ні книжок, а перешліть їх нам, а зробите велике й корисне діло. Ви собі не можете уявити, що значить для нас друковане українське слово. І не можете відчути наших мук, що ми через нужду не в силі спромогтися спровадити собі українську ґазету чи книжку. А ми хочемо того українського слова, бо хочемо підховати і собі нових борців за українську волю і державу.

За Виділ Філії Товариства „Просвіта":

Петро Шлапак, голова;
П. Боцій, писар.

Ласкаві посилки ґазет, книжок чи шкільних підручників просило слати на таку адресу:

Ukrajinsko Drustwo "Prosvjete",
Strbci, Prnjavor,
Jugoslavia, Europe.

ЗВІРЯТА, ЩО ЖИЛИ НА УКРАЇНІ.

З кожним роком вигибає багато звірів у наших лісах чи полях. Війна, зміни окруження — ось причини цього стану. Деколи спеціяльні постанови хоронять іще полишки давніх лісних володарів. Рисів, медведів, бобрів, жубрів і інших наших звірів нараховуємо тепер на пальцях. Зате вже зовсім нема на наших землях таких звірів, що ще недавно — бо два, три віки тому — промірювали своїми скоками безмежні українські степи. До таких звірів треба зачислити давно вигинулі тури та недавно вигинулі суґаки, росомахи й ласиці перевізки.

Суґаки — це українські антильопи, своякі африканських антильоп. Тому 200 літ було їх на наших степах доволі багато. Нині вимандрували далеко на схід поза Волгу.

Росомахи — це мешканці північних, зимних борів. З виду подібні до медведя, жили на Поліссі й Поділлі. Нині — важко про них будьщо сказати, бо від 1878 р. ніхто їх там не стрічав.

Ласиця перевізка жила в 1721 р. ще над Бугом. Сто літ пізніше стрічали її над Богом. Нині нема її вже на правому боці Дністра; стрічають її лише над Доном і за Дунаєм. За 200 літ завернули ці звірята на схід і південь більше як 500 км. від своїх колишніх осель.

Чому? Зрозуміла річ: степи замінюють тепер на орні поля. Звірятам бракує „вигод", що їх мали тому 200 літ.

— А ви чому носите лиш одну рукавицю? Ви одну згубили?

— Ні, я лиш одну знайшов.

—:—

Лікар: Здається, ви періодичний пяниця!

— Так, пане доктор, бо я дістаю платню раз на тиждень!

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(104)



У королівській кімнаті Джанцара й Таляскара боролися люто. Вони сточилися аж до місця, де були в підлозі двері, котрими Тарзан і Комодофльоренсаль упали вниз. Джанцара крикнула зі страху: „Коти!" й обидві жінки пропали в отворі.

Тепер оба коти кинулися на них. Два мужчини були майже на брамі. Ще одна хвилина й вони були би вже поза брамою. Чоловік у сусідній кімнаті отворив двері. У тій самій хвилі з отвору впали два тіла просто на дорогу звірів.

Танзан і Комодофльоренсаль скочили скоро до дівчат. Коти, здивовані несподіваною появою, знову відступили в далекий кут кімнати. Джанцара опустила свій штилет, і тепер Таляскаса схопила його в свої руки.

Джанцара поглянула довкола збентежено. Страх огонь вні її красне лице. Є побачив чоловік у сусідній кімнаті. „Джанцара!" — він крикнув. „Моя княжно, я йду!" Схопивши деревяну лавку, він її ударом отворив браму й вибіг їм на поміч.